

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2024-12-06

Diarienummer 2024-25289

Handläggare

Harald Helander

Telefon: 031-368 38 27

E-post: harald.helander@miljo.goteborg.se

Återrapportering av kommunfullmäktiges uppdrag till miljö- och klimatnämnden om att följa upp energi- och effektförbrukning för Göteborgs Stads olika verksamheter, stödindikatorer i Göteborgs Stads miljö- och klimatprogram 2021–2030

Förslag till beslut

1. Miljö- och klimatnämnden antecknar informationen om nya stödindikatorer avseende energi- och effektbehov för uppföljning av Göteborgs Stads miljö- och klimatprogram 2021–2030.
2. Miljö- och klimatnämnden godkänner återrapporteringen av kommunfullmäktiges uppdrag den 7 september 2023 § 13 till nämnden om att följa upp energi- och effektförbrukning för Göteborgs Stads olika verksamheter
3. Miljö- och klimatnämnden skickar tjänsteutlåtandet till kommunfullmäktige som avrapportering av kommunfullmäktiges uppdrag den 7 september 2023 § 13 till nämnden om att följa upp energi- och effektförbrukning för Göteborgs Stads olika verksamheter; och föreslår att uppdraget förklaras fullgjort.

Sammanfattning

Göteborgs Stads miljö- och klimatprogram 2021–2030 innehåller tre mål och tolv delmål som följs upp vartannat år¹. I programmet ingår bland annat ett antal energiindikatorer som konkretiserar målen och delmålen. I nuläget saknas energiindikatorer för vissa delar av Göteborgs Stads verksamheter. Det saknas dessutom effektindikatorer som kan belysa effektbehovet och effektoppar. Att löpande följa energi- och effektförbrukning är en viktig förutsättning för att göra rätt åtgärder på både kort och lång sikt.

Miljö- och klimatnämnden fick i uppdrag av kommunfullmäktige² den 7 september 2023 att inkludera uppföljning av energi- och effektförbrukning för Göteborgs Stads olika verksamheter i syfte att successivt sänka förbrukningen. Uppdraget har omhändertagits genom att nya stödindikatorer till de energirelaterade målen i Göteborgs Stads miljö- och klimatprogram har tagits fram.

¹ [Miljö- och klimatprogrammet - Miljö och klimat Göteborg 2030 - Göteborgs Stad](#)

² [Göteborgs Stad Kommunfullmäktige, protokoll](#) 2023-09-07 § 13

Miljöförvaltningen planerar att använda dessa nya stödindikatorer som ett komplement till de befintliga indikatorerna för att följa upp Göteborgs Stads energirelaterade miljö- och klimatmål.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Förslaget förväntas leda till ett bättre kunskapsläge om energi- och effektbehoven i staden på sikt, och till förbättrad styrning mot de energirelaterade målen i miljö- och klimatprogrammet. Detta bör kunna driva på för att införa energibesparande, och därmed kostnadsbesparande, åtgärder inom stadens verksamheter.

Förslaget förväntas endast kräva begränsade administrativa åtgärder av de berörda nämnderna och styrelserna, och därmed inte ta några större personella resurser i anspråk.

Bedömning ur ekologisk dimension

Förslaget syftar till att accelerera Göteborgs omställning till en ekologiskt hållbar stad genom att driva på för ytterligare åtgärder som kan bidra till att de energirelaterade målen i miljö- och klimatprogrammet nås. Se vidare beskrivning under rubrikerna Beskrivning av ärendet och Förvaltningens bedömning.

Bedömning ur social dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Ärendet

Miljö- och klimatnämnden fick i uppdrag av Kommunfullmäktige den 7 september 2023 att, tillsammans med berörda nämnder inom ramen för arbetet med energiplanen och miljöledningssystemet, inkludera uppföljning av energi- och effektförbrukning för Göteborg Stads olika verksamheter i syfte att successivt sänka förbrukningen. Uppdraget har omhändertagits genom att nya indikatorer till de energirelaterade målen i Göteborgs Stads miljö- och klimatprogram har tagits fram, enligt förslaget i miljö- och klimatnämndens verksamhetsplan 2024³.

Miljöförvaltningen föreslår att nya stödindikatorer kopplade till energi och effekt införs och följs upp inom ramen för arbetet med Göteborgs Stads miljö- och klimatprogram 2021–2030. Stödindikatorerna fokuserar på energi- och/eller effektbehov kopplat till elva styrelser och nämnder i Göteborgs Stad.

Beskrivning av ärendet

Inom miljö- och klimatprogrammet finns ett antal indikatorer som kvantifierar hur arbetet med att nå målen och delmålen går. Flera indikatorer har bestämda målvärden för år 2030. I uppföljningen av programmets mål används även så kallade stödindikatorer för att bedöma framdriften mot miljömålen. Stödindikatorerna saknar målvärden för 2030, och används främst som underlag till bedömningar och analyser.

Energianvändningen i Göteborg har minskat de senaste åren⁴, både per kvadratmeter i stadens egna bostäder och lokaler samt per capita. Det är dock oklart om energianvändningen har minskat under topplasttimmar⁵. Detta är viktigt att ha kunskap om, eftersom det finns ett behov av att minska effekttopparna. De behöver reduceras både av kostnadsskäl och eftersom en ökad elektrifiering och elproduktion i form av vind- och solkraft kommer leda till ett större effektbehov i framtiden⁶.

Inom programmet finns det i nuläget ett antal indikatorer för energianvändningen i Göteborgs Stads bostäder och lokaler. Det finns dock varken indikatorer eller stödindikatorer som mäter energianvändningen i andra verksamheter i staden. Därför är det svårt att, inom ramen för miljö- och klimatprogrammet, följa upp energianvändningen i andra verksamheter som har betydande energianvändning. Detta gäller exempelvis verksamheter som är kopplade till besöksnäring, vatten och avlopp, energi, eller hamnar.

Förvaltningens bedömning

Miljöförvaltningen bedömer att åtta nya stödindikatorer, sex för energiförbrukning och två för effekt, ska användas för att följa upp de energirelaterade målen i miljö- och klimatprogrammet. Dessa kommer att komplettera de nuvarande indikatorerna för energianvändning i Göteborgs Stads bostäder och lokaler. Genom att löpande följa energi- och effektförbrukningen skapas förutsättningar för att kunna vidta besparingsåtgärder på både lång och kort sikt.

³ [Verksamhetsplan 2024](#) Punkt 3.3.6, s. 21–22

⁴ [Uppföljning av mål och delmål i Göteborgs Stads miljö- och klimatprogram 2021–2030](#) och [Göteborgs Stads energiplan 2022–2030](#)

⁵ [2.1.10_20230614.pdf](#) Tilläggsyrkande angående redovisning av uppdrag kopplade till energiförsörjningen

⁶ [Göteborgs Stads energiplan 2022–2030](#)

Följande elva nämnder och styrelser berörs av stödindikatorerna (se Tabell 1 för en översikt): Liseberg, Got Event, Idrotts och föreningsnämnden, Gryaab AB, Kretslopp och vattennämnden, Göteborg Energi AB, Stadsfastighetsnämnden, Förvaltnings AB Framtiden, Higab, Göteborgs Hamn AB och Göteborgs Stads Parkering AB. De berörda nämnderna och styrelserna bedöms ha stora energi- och effektbehov, som i nuläget inte fångas upp av miljö- och klimatprogrammets indikatorer. Att samla in denna data bedöms därför ha stor potential att förbättra kunskapsöversikten över energi- och effektbehovet i Göteborgs Stad. Miljöförvaltningen har varit i kontakt med tjänstepersoner på berörda förvaltningar och bolag under arbetet med att ta fram stödindikatorerna.

Stödindikatorerna för effekt mäter effekttopparna för fjärrvärme och/eller el för verksamheterna under året, när dessa inträffar. Det vill säga att de mäter den högsta dygnsmedeleffekten under året för fjärrvärme, respektive den timme på året då det högsta effekttuttaget sker för el. Detta går att utläsa genom verksamheternas fjärrvärme- och elabonnemang. Inom de besöksbaserade verksamheterna samt bostäder och lokaler är både fjärrvärme- och eleffekttoppar relevanta. För Göteborg Energi AB mäter stödindikatorn för fjärrvärmeeffekt den maximalt genererade effekten inom fjärrvärmenätet, medan stödindikatorn för eleffekt mäter den maximala effekten som krävs för att hålla fjärrvärmenätet i drift. För Gryaab AB och Kretslopp och vattennämnden mäter stödindikatorn eleffekttopparna från exempelvis pumpar som används inom verksamheterna. För Göteborgs Stads Parkering är eleffektbehovet särskilt intressant när antalet laddplatser ökar. Genom att samla in den här informationen ökar kunskapsöversikten över det totala effektbehovet och när effekttopparna sker, vilket ger en grund för att kunna prioritera och vidta åtgärder.

Stödindikatorerna för energi har normaliserats med avseende på de respektive förvaltningarna och bolagens verksamheter. På det sättet är de väl lämpade att fånga energieffektiviseringar utan att påverkas av att verksamheterna exempelvis växer och därigenom använder mer energi. Till exempel är de besöksbaserade verksamheternas energibehov normaliserade per öppetimme eller besökare. Inom energi, vatten och avlopp är stödindikatorerna normaliserade efter den mängd vatten som hanteras inom verksamheternas grunduppdrag, alternativt antalet anslutningar. För Göteborgs Hamn är det svårt att normalisera energianvändandet efter verksamheterna eftersom dessa skiljer sig åt, exempelvis genom olika typer av gods- och passagerartransporter. Men det är ändå värdefullt att ha en översikt av det totala energibehovet eftersom hamnen har ett betydande energibehov och pågående elektrifieringsplaner.

Miljöförvaltningen bedömer att indikatorerna bör implementeras som stödindikatorer i programmet, vilket innebär att de används för att bedöma hur arbetet med de relaterade delmålen går. I nuläget anges inte något målvärde för 2030. Det skulle behövas ytterligare utredningsarbete för att bedöma om det är meningsfullt att ha målvärden för alla föreslagna stödindikatorer. I revideringen av miljö- och klimatprogrammet, som ska ske under 2025, kommer förvaltningen se över huruvida stödindikatorerna bör implementeras som indikatorer med specifika målvärden⁷.

⁷ [Tjänsteutlåtande - utvärdering av miljö- och klimatprogrammet inför revidering](#)

Tabell 1 Nämnder och styrelser som berörs av stödindikatorerna, samt förslag på utformning av stödindikatorer

Nämnd eller styrelse	Stödindikatorer, effekt	Stödindikatorer, energi
Liseberg	kW (effekttopp, el och fjärrvärme)	kWh (per besökare eller öppna timmar)
Got Event	kW (effekttopp, el och fjärrvärme)	kWh (per besökare eller öppna timmar)
Idrotts och föreningsförvaltningen	kW (effekttopp, el och fjärrvärme)	kWh (per besökare eller öppna timmar)
Gryaab AB	kW (effekttopp, el)	kWh (per m ³ hanterat vatten inom Gryaabs reningsverk)
Kretslopp och vattennämnden	kW (effekttopp, el)	kWh (per m ³ pumpat vatten eller antalet anslutningar)
Göteborgs Energi AB	kW (effekttopp, el och fjärrvärme)	kWh (per m ³ inom fjärrvärmenätet)
Stadsfastighetsnämnden	kW (effekttopp, el och fjärrvärme)	Täcks av existerande indikatorer
Förvaltnings AB Framtiden	kW (effekttopp, el och fjärrvärme)	Täcks av existerande indikatorer
Higab	kW (effekttopp, el och fjärrvärme)	Täcks av existerande indikatorer
Göteborgs Hamn AB	kW (effekttopp, el och fjärrvärme)	kWh (totala energibehovet)
Göteborgs Stads Parkering AB	kW (effekttopp, el)	kWh (elbehovet från laddplatser)

Maria Jacobsson

Marcus Jahnke

Direktör

Avdelningschef